Dosarul nr. 21rji-323/26 Judecătorie Orhei sediul Rezina
/1-26008401-03-21rji-19032026/ Judecător: Igor Negreanu

D E C I Z I E
În numele Legii

05 mai 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord

În componența:
Președintele completului Ion Talpa
Judecători Ecaterina Arseni, Cristina Prisacari

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de către **Directorul interimar al Penitenciarului nr. 17 Rezina, comisar de justiție, Adrian Paterău**, împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 23.02.2026, adoptată în limitele plângerii depusă de către condamnatul **Chicu Valeriu**, împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 26.01.2026, condamnatul Chicu Valeriu a înaintat plângere împotriva Penitenciarului nr.17 Rezina, prin care solicită a se constata că a fost deținut în condiții contrare art.3 CEDO în perioada 23.02.2021 - 21.12.2023 în penitenciarul vizat.

Solicită condamnatul a constata deținerea sa în Penitenciarul nr.17-Rezina, în perioada din 23.02.2021 până la 21.12.2023, contrar prevederilor art.3 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor şi Libertăților Fundamentale şi a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, cu stabilirea unui termen de 15 zile, după expirarea căruia, instituția penitenciară va informa instanța de judecată despre executarea încheierii.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 23.02.2026, a fost constatat faptul că Chicu Valeriu ***** a.n. ***** a fost deținut în Penitenciarul

nr.17 Rezina în calitate de condamnat în perioada 23.02.2021-21.12.2023 (adică exceptând perioadele de aflare a sa în alte penitenciare), o perioadă totală de 1019 zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului si a libertăților fundamentale; b) i s-a explicat condamnatului că este în drept să înainteze o acțiune civilă cu titlu de despăgubiri pentru cele constatate la pct. a) din prezentul dispozitiv. c) a fost obligată administrația Penitenciarului nr.17 Rezina să înlăture în termen de 15 zile condițiile precare de detenție, în raport cu condamnatul Chicu Valeriu.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs *directorul interimar al Penitenciarul nr. 17 Rezina, comisar de justiție Adrian Paterău,* prin care a solicitat admiterea recursului declarat, casarea încheierii nominalizate supra cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Chicu Valeriu, privind aplicarea prevederilor art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, ca fiind neîntemeiată şi nefondată.

În motivarea recursului, administrația Penitenciarul nr. 17 – Rezina susține că încheierea instanței de fond din 23.02.2026 este ilegală și insuficient motivată, fiind bazată pe generalizări, prezumții și o analiză neindividualizată a situației de detenție.

Arată că instanța a constatat, în mod general, că deținutul Chicu Valeriu ar fi fost supus unor condiții contrare art. 3 CEDO pe perioada 23.02.2021–21.12.2023, considerând această perioadă o „continuare” a unor situații deja analizate anterior, fără a verifica concret condițiile din fiecare interval.

Critică faptul că instanța nu a stabilit în mod verificabil elemente esențiale precum: spațiile concrete de detenție, suprafața celulelor, gradul de supraaglomerare, condițiile de igienă, accesul la utilități și frecvența neajunsurilor, ci a dedus încălcarea din hotărâri anterioare și din rapoarte generale.

De asemenea, administrația susține că instanța a inversat sarcina probei, tratând apărările penitenciarului ca fiind insuficiente fără o evaluare reală a probelor administrate.

Un alt argument invocat este că obligația impusă de instanță de „înlăturare a condițiilor precare de detenție” este vagă, neclară și neexecutorie, deoarece nu definește concret ce măsuri trebuie luate și nici criterii verificabile de conformare, iar termenul de 15 zile este considerat nerealist în raport cu natura eventualelor lucrări sau modificări necesare.

Procedura de înștiințare în instanța de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezența părților la proces și dreptul de a depune referință, a fost executată.

La data de 04.05.2026, a parvenit referință de la condamnatul Chicu Valeriu prin care și-a manifestat dezacordul cu recursul declarat de către administrația penitenciarului nr. 17 Rezina, considerându-l neîntemeiat și astfel solicită respingerea recursului ca nefondat.

Verificând argumentele din recursul declarat în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că recursul urmează a fi respins ca nefondat, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit. a) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat*.

În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Potrivit art.469 alin.(1) pct.17^1) Cod procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Potrivit art.473^2 alin.(3) Cod de procedură penală, Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit art.473^2 alin. (5) Cod de procedură penală, Plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Potrivit art.473^3 alin.(2) Cod de procedură penală, Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

Potrivit art.473^4 alin.(4), (5) Cod de procedură penală, (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru

apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.(5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Colegiul penal conchide că instanța de fond la examinarea plângerii înaintate de condamnatul Chicu Valeriu împotriva administrației instituțiilor penitenciare privind condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, a respectat normele procesuale, a verificat complet şi în mod obiectiv circumstanțele cauzei şi în legătură cu cele stabilite just şi întemeiat a ajuns la concluzia privind admiterea plângerii condamnatului Chicu Valeriu, temei de casare a încheierii instanței de fond și respingere a plângerii condamnatului nefiind stabilit.

În aceiași ordine de idei, instanța de recurs stabilește că recursul administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 23.02.2026, este nefondat și pasibil respingerii.

Materialele cauzei denotă faptul că Chicu Valeriu execută pedeapsa detențiunii pe viață în Penitenciarul nr.17 Rezina, fiind condamnat prin sentința judecătoriei Strășeni din data de 19.10.2015 în baza art.171 alin.(2) lit. b) , art. 171 alin.(3) lit. b), art. 172 alin.(2) lit.b2), art.172 alin.(3) lit. a) art.2011 alin.(1) , art. 85 alin.(5) Cod penal la pedeapsă definitivă detențiune pe viață, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip închis. Începutul termenului la 12.10.2014.

Tot aici, se reține faptul că de către instanța de fond s-a constatat faptul că potrivit portalului instanțelor de judecată (fapt confirmat de către reprezentantul penitenciarului în ședința de judecată), într-adevăr prin decizia CA Nord din 27.02.2025, s-a constatat că condamnatul Chicu Valeriu, a fost deținut în perioadele: 09.06.2016- 10.05.2017, 20.05.2017- 22.01.2018, 06.02.2018- 20.07.2020, 22.07.2020- 23.02.2021, în Penitenciarul nr.13 Chișinău și Penitenciarul nr.17 Rezina, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO, - 1695 zile (o mie șase sute nouăzeci și cinci) zile.

Tot astfel, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina nr.21j/i-292/2025 din 15.01.2026 s-a admis o plângere similară a petiționarului şi s-a constatat detenția sa în condiții necorespunzătoare articolului 3 CEDO în Penitenciarul nr.17

Rezina pentru perioadele 21.12.2023-26.05.2024, 08.07.2024- 04.11.2024 şi de la 18.11.2024 până la 17.12.2025 – 669 zile.

La data de 26.01.2026, condamnatul Chicu Valeriu a înaintat plângere împotriva Penitenciarului nr.17 Rezina, prin care solicită a se constata că a fost deținut în condiții contrare art.3 CEDO în perioada 23.02.2021 - 21.12.2023 în penitenciarul vizat.

Respectiv, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 23.02.2026, s-a constatat faptul că Chicu Valeriu ***** a.n.***** a fost deținut în Penitenciarul nr.17 Rezina în calitate de condamnat în perioada 23.02.2021-21.12.2023 (adică exceptând perioadele de aflare a sa în alte penitenciare), o perioadă totală de 1019 zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului si a libertăților fundamentale; b) i s-a explicat condamnatului că este în drept să înainteze o acțiune civilă cu titlu de despăgubiri pentru cele constatate la pct. a) din prezentul dispozitiv. c) a fost obligată administrația Penitenciarului nr.17 Rezina să înlăture în termen de 15 zile condițiile precare de detenție, în raport cu condamnatul Chicu Valeriu.

La caz, se reiterează faptul că condamnatul Chicu Valeriu execută pedeapsa detențiunii pe viață în Penitenciarul nr.17 Rezina.

Din conținutul raportului prezentat de administrația Penitenciarului nr.17 Rezina reiese că, acesta s-a deținut în Penitenciarul nr.17 Rezina în perioada de raport.

Articolul 3 din Convenție prevede: Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante. Norma de la articolul 3 din Convenție este o normă absolută și imperativă, având ca scop apărarea integrității fizice și morale a persoanei, precum și a demnității ei. Din moment ce această interdicție este absolută, acest drept este intangibil. Dreptul de a nu fi supus la tratamente contrare demnității omului este un atribut inalienabil al persoanei, întemeiat pe valorile centrale ale „patrimoniului comun” al statelor membre ale Consiliului Europei, evocat în Preambulul Convenției. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

Așadar, potrivit raportului administrației Penitenciarului nr.17 Rezina, se consideră că autorul plângerii sa aflat în condiții de detenție acceptabile și care corespund minimului de detenție necesar.

Sub acest aspect, în Raportul anual al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului în raportul efectuat în Penitenciarul nr.17 Rezina la data de 08.04.2022 au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m^2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Conform raportului menționat, Penitenciarul nr.17 are nevoie de reconstrucții capitale ale anumitor blocuri şi reparaţii în majoritatea celulelor deținuților. Chiar dacă standardul de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ pentru deţinut se respectă în celule, condiţiile materiale de detenţie erau în general nesatisfacătoare. Mobilierul (paturile, scaunele,) este vechi, cel mai des defect, condiţiile de igienă fiind mediocre, lenjeria de pat (perne, saltele, cearşafuri, pături) uzate. Această imagine se creează şi datorită faptului că multe din celule, în special ale deţinuţilor la detenţie pe viaţă, sunt pline de numeroase obiecte/lucruri personale ale deţinuţilor, care vizual transformă spaţiile în depozit. Deşi celulele sunt dotate cu anexe sanitare separate (veceu), accesul este îngrădit de praguri (trepte) foarte ridicate, ceea ce creează impedimente de accesare în cazul persoanelor cu dizabilităţi şi persoanelor în etate. Majoritatea veceurilor sunt într-o stare deplorabilă şi necesită reparate şi înlocuite obiectele sanitare vechi. Deţinuţii au acces la baie o dată în săptămână.

Analizând raționamentul concluziilor deduse de prima instanță în procesul de examinare a cauzei, în raport cu materialele anexate la dosar, Colegiul penal conchide că, instanța de judecată corect a constatat faptul detenției condamnatului Chicu Valeriu în Penitenciarul nr. 17 Rezina în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în perioada 23.02.2021-21.12.2023 (adică exceptând perioadele de aflare a sa în alte penitenciare), o perioadă totală de 1019 zile.

Colegiul observă că, cercetând calitatea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina prin prisma celor invocate de către condamnatul Chicu

Valeriu, a celor statuate în raportul prezentat de administrația penitenciarului, cât și ținând cont de concluziilor prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, prima instanță temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul Chicu Valeriu s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției.

Astfel, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Chicu Valeriu pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 17 Rezina au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție.

Drept urmare, condamnatul Chicu Valeriu s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru o perioadă de 1019 /o mie nouăsprezece/ zile.

De asemenea, i s-a explicat condamnatului că este în drept să înainteze o acțiune civilă cu titlu de despăgubiri pentru cele constatate de către instanța de fond.

Prin urmare, afirmațiile enunțate în recurs de recurent nu diminuează condițiile precare în care s-a aflat condamnatul, mai ales că administrația penitenciarelor nu este de acord ca să fie vizate condițiile rele a penitenciarelor, totodată s-a ținut cont de informația prezentată și referitor la instituțiile penitenciare.

Argumentele invocate de administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina nu pot fi reținute ca întemeiate, întrucât nu sunt susținute de probe concludente și nu sunt de natură să răstoarne constatările corecte ale instanței de fond. Invocarea lipsei unor evidențe concrete privind numărul de deținuți sau condițiile exacte din celule nu poate profita administrației, or, potrivit art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală, sarcina de a demonstra lipsa încălcării condițiilor de detenție revine acesteia. Omisiunea ținerii unor evidențe corespunzătoare reflectă deficiențe sistemice și nu poate constitui un argument exonerator de răspundere.

De asemenea, utilizarea rapoartelor generale privind condițiile din penitenciare nu poate fi calificată ca insuficientă, în condițiile în care acestea relevă probleme sistemice cunoscute și recunoscute, iar administrația nu a prezentat dovezi concrete care să demonstreze contrariul în cazul particular al condamnatului. Nici susținerea privind caracterul pretins vag al dispozitivului nu poate fi primită, deoarece obligația de a asigura condiții conforme art. 3 din Convenție incumbă administrației, aceasta fiind în măsură să identifice și să înlăture deficiențele existente.

În aceste circumstanțe, se constată că instanța de fond a apreciat corect materialul probator și a aplicat în mod just prevederile legale incidente, stabilind întemeiat că reclamantul a fost deținut în condiții contrare art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pe întreaga perioadă reținută. Argumentele recurentului reprezintă simple afirmații generale, fără suport probator, care nu sunt de natură să combată concluziile instanței.

Reieșind din cele expuse supra și în conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1), pct. 1) lit. a) CPP, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursul declarat de către **Directorul interimar al Penitenciarului nr. 17 Rezina, comisar de justiție, Adrian Paterău**, împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 23.02.2026, adoptată în limitele plângerii depusă de către condamnatul **Chicu Valeriu**, se respinge ca nefondat cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător: Judecători: